

🎵 Malbona pomo!

aŭtoro Juha Metsäkallas · publikigita 2021-03-15

Hatsune Miku lienee maailman tunnetuin vokaloidei. Että siis mikä?

Vocaloid on Yamaha-yhtiön kehittämä äänisynteesiohjelmisto, laulusyntetisaattori. Syntetisaattori perustuu ihmisen laulamiin ääniin, jotka on analisoitu ja pilkottu pätkiin, joita yhdistelemällä voidaan tuottaa halutun kielen mukaiset äänteet laulun muodossa. Äänipätkät on kerätty äänipankkiin, josta niitä voidaan valita partituurimuokkaimen avulla teokseksi. Perusohjelmiston kolmas osa on synteesimoottori, joka muuttaa partituurin äänineen lauluksi.

Äänipankkiin tallennetuista näytteistä riippuu, minkäkielistä laulua syntetisaattorilla voidaan tuottaa. Japanin äännejärjestelmän pankkeja on luonnollisesti eniten. Tässä esimerkiksi perinteinen *Sakura*-laulu laulusyntetisaattorilla esitettynä:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/ed/Sakura_Sakura.song.ogg
Upotus Wikimediasta CC BY-SA 3.0 -lisenssillä

🎵🎵 Hatsune Miku

Vaikka sana Vocaloid alunperin tarkoitti pelkästään mainittua Yamahan-laulusyntetisaattoria, sanan merkitys on muuttunut ohjelmistoon usein liitettyjen visuaalisten elementtien myötä. Nykyään vokaloideilla, esperantoksi *vokalojdo*, tarkoitetaan hahmoa, joka esittää laulusyntetisaattorilla tehtyjä lauluja. Koska ilmiö on lähtöisin Japanista, hahmot ovat yleensä animea. Tunnetuin hahmo on japanilaisen Crypton Future Media -yhtiön kehittämä turkoosilettinen tyttö HATSUNE Miku (ミク, ”ensimmäinen ääni tulevaisuudesta”).

Hatsune Mikun äänipankki on luotu ääninäyttelijän FUJITA Sakin (フジタ サキ) esittämistä japanin ääninäytteistä. Olen pariin kertaan ihmetellyt suomen ja japanin äännejärjestelmän samankaltaisuutta, mistä osoituksena olkoon Hatsune Mikun esittämänä suomalainen kansansävelmä Ievan polkka, joka pohjautuu kansanmusiikkiyhtye Loituman vuonna 1996 tunnetuksi tekemään versioon¹. Jo Loituman versiossa osa sanoista oli korvattu mitäntarkoittamattomilla äänneillä, Mikun versiossa oikeista sanoista ei ole jäljellä mitään, mutta silti se kuulostaa jonkinlaiselta suomelta:

Upotus Youtubesta, ks. tekijänoikeustiedot sieltä

Hatsune Miku on suuren luokan poptähti, joka on ollut Japanin lisäksi kiertueella Hong Kongissa, Kiinan tasavallassa, Singaporessa ja Yhdysvalloissa. Luonnollisesti Hatsune Mikulla

on oma [Youtube-kanava](#) (n. 1,5 miljoonaa tilaajaa), ja verkosta löytyy kokonaisia konserttitaltiointeja. Selvyiden vuoksi kerrottakoon, että Miku esiintyy konserteissa ihmisorkesterin kanssa.

☺☺Malbona pomo

”Huono omena” on japanilaisesta tietokonepelistä peräisin oleva laulu. *Tōhō Project* (トホ) on harrastelijoiden tuottama räiskintäpelisarja, jonka neljäs osa *Tōhō gensōkyō* (トホ魂歌), ”Fantasiamaa”, vuodelta 1998 sisältää laulun nimeltä ”Huono omena”. Laulua ryhdyttiin esittämään erikseen, ja se saavutti Japanissa suuren suosion niin, että erilaiset artistit ovat ottaneet omat versionsa ohjelmistoihinsa. Olen törmännyt internetissä esim. perinteisin soittimin - kotoin, samisenein, nokkahuiluin ja rummuin - esitettyyn versioon sekä tietenkin pariin suomenkieliseen käännökseen².

Hatsune Miku -ohjelmisto on ostettavissa. Uusimman version hinta näkyy olevan noin 140 euroa. Niinpä joku innokas on laittanut Mikun [laulamaan esperantoksi](#)³. Tekijä kyllä myöntää, ettei ole opiskellut esperantoa ja sen valitettavasti huomaa - ja ilmeisesti partituuri-muokkaimenkin käyttö jättää toivomisen varaa. Käännös on karmean huono⁴, mutta arvioikaa itse, miltä kuulostaa kovaa ja korkealta laulettu j-pop edes jonkilaiseksi esperantoksi!

PS. Äänisynteesin tekniikka on kehittynyt valtavasti noista edellä kuulluista esityksistä. Sekä Sakura-laulu vuodelta 2009 että Ievan polkka vuodelta 2011 kuulostavat varsin muovisilta verrattuna uusimpiin esityksiin. Esimerkkinä uudemmassa tasosta käyköön mainitun Crypton Future Media -yhtiön Kaito-vokaloidin (カイト) vuonna 2014 julkaistun version demo, jossa on käyteyty erikoistehosteita. Koko laulu on luotu tietokoneella.

https://ec.crypton.co.jp/download/demosong/vocaloid3/kaitov3demosong03_whisper_wandarap.mp3

Upotus Crypton Future Media -yhtiön sivustolta, © Crypton Future Media, INC.

1. Loituman versio on poikinut mitä eksotisempia variaatioita, joista mainittakoon turkkilaisen katulaulajan Bilal Göregenin rumpuversio.
2. Ronya Valentinen [kehtolaulumainen versio](#) on ehdottomasti paras suomenkielinen esitys.
3. Ainakin itselläni kävi muutaman kerran niin, ettei video ei toistunut. Tällöin auttoi vaihtaminen toiseen selaimen.
4. Jos olen ymmärtänyt oikein, laulun alkuperäiset japaninkieliset sanat on puettu klassisen japanilaisen runouden asuun, joilloin sanoilla on monia merkityksiä, joiden saaminen mukaan käännöksiin on vaikeaa. Joka tapauksessa esperantonkielinen teksti vilisee virheitä.

La origina artikolo estas publikigita 2021-03-15 en la retejo **Finna babilejo** kun rubriko **Malbona pomo!**. Ĉi tiu PDF-versio estas kreita 2021-09-02. Vidu ankaŭ la aliajn afiŝojn de tipo [artikoloj](#), [finnalingvaj](#).